

V Praze dne 22. června 2022

Analýza hospodaření Skupiny ČEZ

- při transformaci struktur jejích dceřiných firem

OBSAH

Úvod a časová osa	2
Co je Škoda Praha a jak se dostala do struktur Skupiny ČEZ?	3
Absolutní převzetí Škody Praha	4
Problematická a nešikovná rozhodnutí managementu, hromadění ztrát, ztráta zaměstnanců	4
Co dál?	5
Zrušení plánů na prodej	6
Spojení s Ústavem jaderného výzkumu Řež, a.s. (ÚJV Řež)	6
Hlavní rozhodnutí a klíčové postavy	7
Byznys plán a diskutabilní výhodnost obchodu pro ÚJV Řež	9
Rizika a dopady	11
Neprůhledné personálie	11
Finanční ztráta státem řízených podniků	11
Klíčové projekty s rizikem	12
Umělá kapitalizace zakázkami	12
Riziko opakování modusu operandi	12
Trestněprávní rovina a veřejná kontrola	13
Zdroje	15

1. Úvod a časová osa

Skupina ČEZ, a.s. je hlavním a klíčovým hráčem určujícím české energetické prostředí. Podnik je kvůli jeho vlastnické struktuře, kde se 70% akcií i hlasovacích práv figuruje jako majoritní vlastník Česká republika, poměrně nešťastně nazýván *polostátní*. Ve skutečnosti je přesnější tvrzení, že jde o podnik většinově vlastněn státem. Management ČEZ tak přímo odpovídá za výsledky hospodaření podniku a za něj jsou zase odpovědní politici, kteří ho tam dosadili.

ANALÝZA HOSPODAŘENÍ SKUPINY ČEZ ©NFPK 2022

Podle zjištění Nadačního fondu proti korupci tomu však hospodaření Skupiny ČEZ neodpovídá. Ukazuje se, že léta vedená diskuze o úrovni managementu, směřování podniku a také o tom, do jaké míry dohlížet na jeho fungování je oprávněná a měla by se urychleně začít promítat do reality. Jak ukazuje naše analýza, jsou některá rozhodnutí managementu Skupiny ČEZ minimálně problematická a nesplňující status „dobrého hospodáře“, který by měl být pro státem většinově vlastněný podnik standardem.

Část politické reprezentace, ale i neziskové prostředí zaměřující se na transparentní stát, kritizují míru utajování detailů podnikových aktivit Skupiny ČEZ. S odůvodněním, že jde o obchodní tajemství, které by v případě zveřejnění mohlo poškodit aktivity a výsledky Skupiny ČEZ, však většina politické reprezentace prosazuje, aby aktivity podniku v rukou státu zůstaly nekontrolovatelné.

Tato problémová situace umožňuje zakrývat selhání managementu, či nepřehledná a nepochopitelná rozhodnutí, která mohou na konci dne vystavovat účty, které půjdou za akcionáři majoritního vlastníka ČEZ – občané České republiky.

Tato analýza se zaměřuje na jeden z případů, kdy není jasné, zda management státní firmy dodržoval pravidla, která správce státního majetku, dodržovat musí. Kromě potenciální trestněprávní roviny věci zde existují pochybnosti o dodržování interních směrnic a okolnosti případu vzbuzují dojem, že management podniku aktivně zakrývá svá předešlá selhání a místo vyvození odpovědnosti pokračuje v činnosti, která hromadí chyby a potenciálně zvyšuje ztráty státem ovládaného podniku.

Jde o proces transformace ztrátové dceřiné společnosti – v tomto případě společnosti Škoda Praha, a.s. – ve formě jejího přesunutí do struktur jiné společnosti, kterou ČEZ také většinově ovládá – v tomto případě ÚJV Řež, a.s.

Zdánlivě běžný transformační proces vzbuzuje několik otázek a podezření, přičemž z dlouhodobého hlediska existuje riziko, že schéma postupu se může v budoucnu opakovat. Nabízí se např. úvahy o možném zapojení ČEZ do budoucího majetkového uspořádání Škody jaderné strojírenství (ŠJS), která je prokazatelně v současné době vlastněná ruským majitelem.

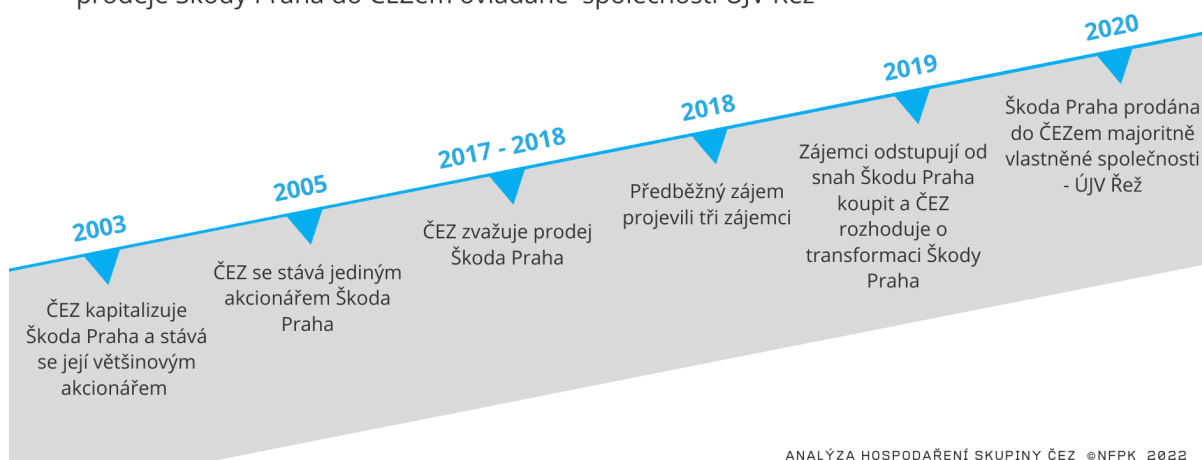
✖ Co je Škoda Praha a jak se dostala do struktur Skupiny ČEZ?

Škoda Praha je český podnik původně zaměřený na dodávky velkých energetických celků a inženýrské práce při výstavbě energetických zdrojů. Z historického hlediska je Škoda Praha atraktivní zejména díky referencím a účasti na strategických projektech.

Podnik se ale po roce 2000 dostal do problémů. Největší vznikl u projektu výstavby jaderné elektrárny Temelín, kde byla Škoda Praha v pozici dodavatele pro ČEZ. Obě firmy si vzájemně nárokovaly různé pohledávky, které si zároveň vzájemně neuznávaly jako oprávněné.

Časová osa

prodeje Škody Praha do ČEZem ovládané společnosti ÚJV Řež

ANALÝZA HOSPODAŘENÍ SKUPINY ČEZ ©NFPK 2022

Obě strany se v roce 2003 dohodly, že Škoda Praha vezme zpět své žaloby ve věci sporných pohledávek a na oplátku bude ČEZ kapitalizovat pohledávku ve výši 700 milionů korun do základního kapitálu společnosti Škoda Praha. Společnost ČEZ před kapitalizací držela ve Škodě Praha 29,8 procenta akcií, po kapitalizaci se její podíl zvýšil tak, že Škodu Praha de facto ovládla. Tím se jejich cesty provázaly tak pevně, že Škoda Praha fakticky přešla z pozice dodavatele na projektech ČEZ do pozice jeho součásti. Klíčová spolupráce v období těsně po dohodě z roku 2003 se týkala zejména jaderného projektu v Temelíně.

Následující léta vypadala tak, že šlo o to nejlepší, co se ve sporu mohlo oběma stranám přihodit. Podniky ze vzájemné spolupráce těžily.

✖ **Absolutní převzetí Škody Praha**

V roce 2005 ČEZ vykoupil i zbylé akcie Škody Praha, které vlastnil stát a stal se jediným akcionářem tohoto podniku. Převzetí celého balíku akcií bylo mimo jiné argumentováno klíčovou rolí a zkušenostmi Škody Praha při stavbě uhelných elektráren a souvisejících subdodávkách při jejich stavbě.

✖ **Problematická a nešikovná rozhodnutí managementu, hromadění ztrát, ztráta zaměstnanců**

Období, zejména po odeznění finanční krize v Evropě, bylo pro energetický sektor typické sázením na exportní projekty. České energetické firmy se do velké míry zaměřovaly, i kvůli ekonomické diplomacii politických špiček, na trhy z rozvojových zemí či tam, kde nebyla taková nabídka.

Mezi preferované trhy pro českou energetiku patřily projekty na Balkáně, v Asii, či země ze sféry ruského vlivu. ČEZ obecně sázel na Balkán, kde se popálil a skončil v miliardových sporech přesahujících byznys do politiky i do té míry, že byla firma místními vládami obviňována z toho, že může za rostoucí ceny energií. V asijských projektech a ruský mluvících zemích, prý zas projekty českých energetiků doplácely na nestálost prostředí.

Na setkání za účasti vládních politiků představitelé Škody Praha mluvili o cílení na trhy Jihovýchodní Asie, Írán, Turecko, Afrika, Jižní Ameriky či Ruska. Tehdejší ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek (ČSSD) během návštěvy na konferenci Aliance české energetiky, která sdružuje firmy zaměřené na jádro a vystoupil na ní také management Škody Praha, podporoval zejména snahu prosadit české firmy do jaderných projektů v zahraničí.

Z velkých plánů však sešlo. Škoda Praha nezískala žádnou významnou zakázku na EPC dodávku energetického celku do zahraničí. Účastnila se například soutěže o výstavbu tepelné elektrárny Pljevlja v Černé Hoře. Ačkoli ve výběrovém řízení uspěla, na projekt nezískala financování.

✖ Co dál?

Vzhledem k tomu, že Škodě Praha se nedařilo získávat velké zakázky, tak několik let po sobě kumulovala ztráty. Mateřská společnost ČEZ musela řešit, co s prodělečným podnikem dělat. Ztráty vykazovala Škoda Praha od roku 2014 každý rok a kumulativně vznikl problém také pro mateřskou společnost. Podnik do roku 2019 prodělal dohromady 280 milionů korun a nebyl obchodně úspěšný.

ČEZ se pokusil Škodu Praha prodat. Na prohlášení o chystaném tendru reagovalo několik zájemců. Škoda Praha byla prodělečným podnikem, její atraktivita ale spočívala v referencích a vazbách přímo na ČEZ.

Vzhledem k tomu, že Česko dlouhodobě plánuje výstavbu nových jaderných bloků v lokalitách Dukovany a Temelín, mohla být Škoda Praha zájemci o koupi vnímána jako zajímavá příležitost, jak zvýšit své šance v připravovaných miliardových tendrech.

Připomeňme, že o stavbě nových jaderných zdrojů probíhala v české politice i odborných kruzích diskuse minimálně od roku 2010. Několik vlád po sobě však navzdory slibům výstavbu nezačalo. Mimo jiné také proto, že nebyly zcela známe podmínky, které by měl zájemce o klíčový projekt splňovat z hlediska stability a bezpečnosti. Velmi diskutované bylo například zapojení ruských dodavatelů do projektu, a to zejména po ruské vojenské agresi na Ukrajině a anexi Krymu po roce 2014 a souvisejících sankcích zavedených EU.

Medializovanými a managementem potvrzenými zájemci o Škodu Praha byly ruský Rosatom a korejské KEPCO. Spolupráci s nimi podporovala také vláda a ministerstvo průmyslu. Zájem údajně projevila také čínská inženýrská firma Guangdong Electric Power Design Institute (GEDI), kterou v rámci pro-čínské ekonomické diplomacie prosazovalo zejména okolí prezidenta Miloše Zemana. Polemizovalo se také o kontaktech s indonéským zájemcem – Nikko Securities.

✖ Zrušení plánů na prodej

Ačkoli vypadal zájem o koupi Škody Praha velmi živě, realita dopadla jinak. Podle anonymních zdrojů této analýzy došlo k odstoupení zájemců z potenciální akvizice Škody Praha poté, co trochu poznali reálný stav a potenciál firmy.

Svou roli však mohli sehrát také politické okolnosti. Došlo ke složení 1. vlády a 2. vlády Andreje Babiše. Strana ČSSD ztratila resort průmyslu a obchodu. V roce 2019 se navíc na pozici ministra průmyslu střídaly postavy s velmi odlišným přístupem k energetickým strategiím – Marta Nováková (nestr. za ANO) a Karel Havlíček (ANO).

Bez delší a veřejně komunikované diskuse došla politická reprezentace a management podniků ČEZ i Škoda Praha k závěru, že od prodeje Škody Praha novému majiteli odstoupí. Politickým vysvětlením bylo, že jde o podnik, který je státním "pokladem".

Prodej ŠP tedy realizován nebyl a i nadále ztrátová společnost setrvávala ve vlastnictví ČEZ.

✖ **Spojení s Ústavem jaderného výzkumu Řež, a.s. (ÚJV Řež)**

Po krátce veřejně komunikované snaze o transformaci Škody Praha byl představen plán, že Škoda Praha bude prodána do ČEZem ovládané společnosti ÚJV Řež (Ústav jaderného výzkumu v Řeži).

ÚJV Řež je společnost zaměřená na podporu přípravy a provozu jaderných elektráren. ÚJV Řež nedisponovala zavedeným silným dodavatelským útvarem. ŠP byla naopak historicky zaměřená primárně na dodávky energetických celků. Z určitého pohledu se tak mohlo zdát, že transakce může mít reálný logický základ a perspektivu obchodního fungování.

V roce 2019 se o ÚJV Řež zajímal také přímo tehdejší premiér Andrej Babiš, který podnik navštívil společně s Janem Markem, ředitelem Odboru Rady pro výzkum, vývoj a inovace při Úřadu vlády a ministrem Karlem Havlíčkem, či vládním zmocněncem pro jadernou energetiku Jaroslavem Mílem.

Krátce poté dostala transakce Škody Praha „zelenou“ a došlo k personálním změnám v obou firmách, které vedly k posílení souhlasných hlasů klíčových postav. Jaké kontroverze a rizika to sebou neslo popisuje analýza v dalších částech.

2. Hlavní rozhodnutí a klíčové postavy

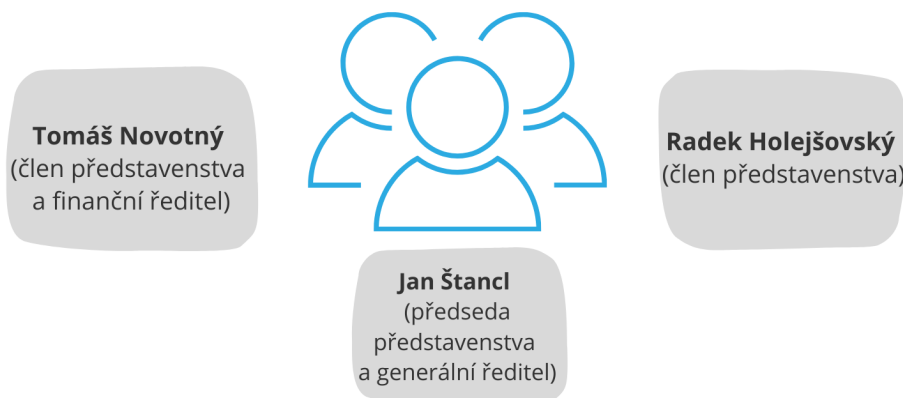
Připomeňme, že oficiálním a hlavním zdůvodněním pro přechod Škody Praha do struktury ÚJV Řež bylo, podle vyjádření rozhodujících postav projektu, příbuznost zaměření obou firem a vzájemná výhodnost spojení.

Kupní cena, stejně jako samotné rozhodnutí o transakci, bylo v ÚJV Řež schvalováno na základě předloženého dokumentu – byznys plánu společnosti Škoda Praha. Ten byl připravován samotnou prodávanou společností – jejím generálním ředitelem, členem představenstva a finančním ředitelem.

Kontroverzí je, že klíčová postava obchodu – generální ředitel a předseda představenstva Škoda Praha Jan Štancí - byla v době přípravy byznys plánu Škody Praha (2020) také členem představenstva ÚJV Řež (nástup 2. 7. 2019). Tedy firmy, která Škodu Praha kupovala. Střet zájmů Štancí nepřímo sám přiznal, když se nezúčastnil hlasování představenstva ÚJV Řež o nákupu Škody Praha. Při prosazování plánu a projednávání podmínek nákupu však hrál klíčovou roli.

Složení představenstva Škoda Praha

v době přípravy a hlasování o prodeji Škoda Praha:

ANALÝZA HOSPODAŘENÍ SKUPINY ČEZ ©NFPK 2022

Na základě předloženého plánu byla stanovena k 30.4.2020 tržní hodnota Škody Praha na hodnotu 808 milionů korun, včetně peněžních prostředků k datu ocenění ve výši cca 752 milionů korun.

Diskutabilní je také role minoritních akcionářů ÚJV Řež. Ti by se měli zajímat o to, jak obchod dopadne a zda nová společnost v portfoliu neohrozí už rozběhnuté projekty. Jak ukazuje hlasování klíčových hráčů z období transakce, minoritní akcionáři se vzdali svých nástrojů a až překvapivě ponechali dění bez zásahu.

Akcionáři ÚJV Řež byli v čase transakce ČEZ s 52,46 procenta akcií, Slovenské Elektrárne s 27,77 procenta akcií, Škoda Jaderné Strojírnoství se 17,39 procenta akcií a obec Husinec s 2,38 procenta akcií. Zvláštní bylo, že zástupce Slovenských elektráren Zbyněk Mrázek se hlasování zdržel. V dozorčí radě Škody Praha byli v době, kdy firma byla majetkem ČEZ, zastoupení i členové představenstva ČEZ – Bohdan Zronek, Pavel Cyrani a Ladislav Štěpánek.

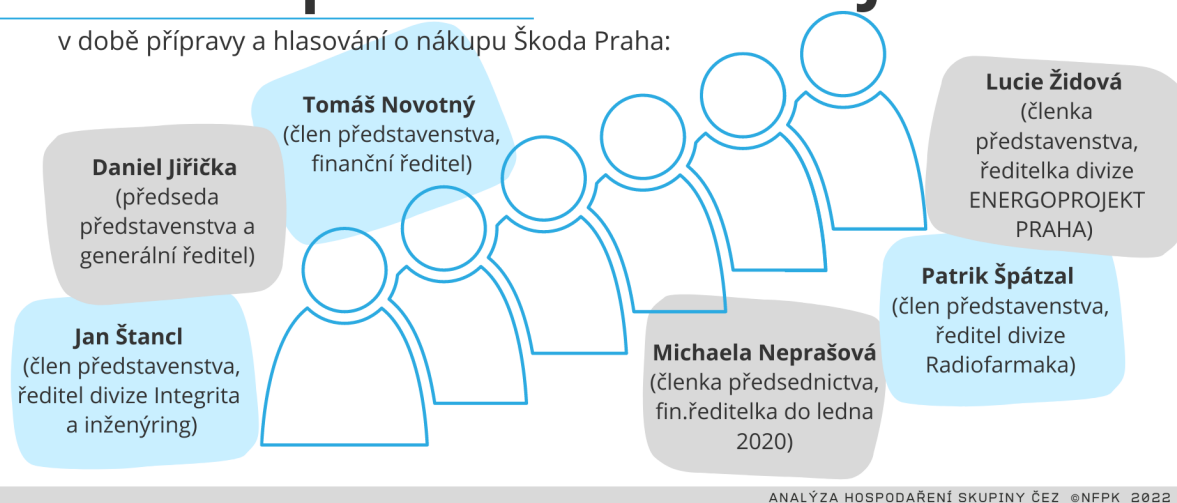
Jak je popsáno výše, kontroverzí je, že klíčová postava obchodu – generální ředitel a předseda představenstva Škoda Praha, Jan Štancí, byl v době přípravy byznys plánu Škody Praha, který sloužil jako podklad pro stanovení ceny společnosti, také členem představenstva ÚJV Řež, tedy firmy, která Škodu Praha kupovala. V takovém případě hrozí absence kritického pohledu na reální stav společnosti. Představitel kupující strany byl zároveň prosazovatelem obchodu ještě před posouzením byznys plánu, a tak lze polemizovat, zda dokument vypracoval realisticky.

Na straně ÚJV Řež v době přípravy nákupu Škody Praha (2019-20) byl v pozici předsedy představenstva Daniel Jiříčka, který byl tedy další klíčovou a kontroverzní postavou transakce. Daniel Jiříčka byl předsedou představenstva ÚJV Řež jmenován v roce 2018.

V předchozích letech působil v představenstvu Škody Praha, v letech 2010-14 byl předsedou představenstva Škody Praha, následně figuroval v dozorčí radě Škody Praha.

Složení představenstva ÚJV Řež

v době přípravy a hlasování o nákupu Škoda Praha:

Další významnou kontroverzí je obsazení pozice finančního ředitele ÚJV Řež v období přípravy a realizace transakce. Finanční ředitelka a členka představenstva ÚJV Řež, Michaela Neprašová, byla valnou hromadou ÚJV Řež odvolána v lednu 2020 v době vrcholení příprav transakce. Michaelu Neprašovou na pozici finančního ředitele ÚJV Řež a člena představenstva nahradil 1.2.2020 Tomáš Novotný. Tomáš Novotný byl v té době ale finančním ředitelem a členem představenstva prodávané Škody Praha. Tomáš Novotný následně 30.5.2020 na funkci v představenstvu Škoda Praha rezignoval, aby mohl hlasovat v pozici člena představenstva ÚJV Řež, ve prospěch nákupu Škody Praha.

Za zmínku stojí také odvolání další členky představenstva ÚJV Řež a ředitelky divize ENERGOPROJEKT PRAHA Lucie Židové. Odvolána byla valnou hromadou ÚJV Řež v době schvalování transakce v červnu 2020. Na pozici ředitele divize ji nahradil Jan Štancil, který ale nadále zůstal generálním ředitelem a předsedou představenstva Škody Praha.

Jak z rozpisu rozhodujících struktur vyplývá, je evidentní, že na obou stranách obchod prosazovaly ty samé osoby. Lze proto polemizovat o tom, zda za situace, kdy prodávající a kupující strana vykazuje značné průniky, posuzují podmínky a možná rizika transakce objektivně a s péčí řádného hospodáře.

3. Byznys plán a diskutabilní výhodnost obchodu pro ÚJV Řež

Hlavním argumentem pro nákup Škody Praha, byly z hlediska ÚJV Řež přísliby z byznys plánu Škody Praha. Do jaké míry byl sestaven realisticky ukáže čas a snad také výroční zpráva společnosti.

O kontroverzi, kdy byznys plán prodávajícího připravoval management, který záhy daný byznys plán posuzoval a hlasoval o samotné akvizici na straně kupujícího, píšeme v analýze výše. O tom, jak realisticky a odpovědně mohla být vyhodnocena rizika transakce před jejím schválením se lze pouze dohadovat.

Celý plán byl pro jistotu posuzován auditními firmami. Společnosti KPMG a Deloitte pro ÚJV Řež však nakonec vyhodnocovaly pouze celkové parametry připravovaného obchodu, nikoli realizovatelnost předloženého byznys plánu. Proč nebyly pro stanovení ceny Škoda Praha použity hospodářské výsledky za několik předchozích let, ale na místo toho byla zohledněna nejistá predikce výsledků budoucích, postavených na vlastním byznys plánu, je jen další kontroverzní okolností celé této transakce.

Odhad ceny, který si nechala společnost ÚJV Řež zpracovat od Deloitte a následně i Skupina ČEZ od KPMG, tedy pracoval s metodikou, která nebrala v potaz historii společnosti Škoda Praha ani výsledky hospodaření minulých let. Základem auditů byl pouze předložený byznys plán Škoda Praha.

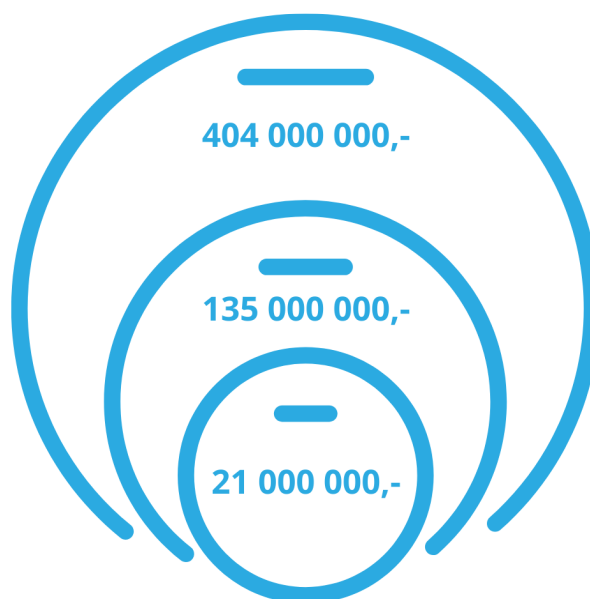
Za zmínku dále stojí, že ve stejném období, kdy byl připravován a schvalován nákup Škody Praha, ČEZ kupoval od ÚJV Řež její dceřinou společnost ÚAM Brno s. r. o. (Ústav aplikované mechaniky Brno). Prodej byl ze strany ÚJV Řež schválen ke stejnému datu jako nákup Škoda Praha. V tomto případě však odhad ceny provedla společnost Deloitte metodikou, která brala v potaz zejména hospodářské výsledky společnosti ÚAM Brno s. r. o. od roku 2016 a byznys plán do roku 2025. Volba odlišných metod odhadu ceny společnosti v případech Škody Praha a ÚAM Brno se jednoznačně jeví jako účelová, ve prospěch zvýšení hodnoty Škody Praha.

Celková transakce mezi společnostmi ČEZ a ÚJV Řež, kdy ÚJV Řež od ČEZ koupila 100 procent akcií ÚAM Brno, a naopak ČEZ prodal ÚJV Řež 100 procent akcií firmy Škoda Praha, vyšla společnost ÚJV Řež na 560 milionů korun. Společnosti ČEZ částku uhradila ve splátkách.

Rozpis splátek

hrazené ÚJV Řež Skupině ČEZ

- 1. 7. 2020 splátka 135 milionů korun
- 31. 3. 2021 splátka 404 milionů korun
- 31. 3. 2025 doplatek 21 milionů korun při splnění 100% výkonového ukazatele Škody Praha definovaného v business plánu

ANALÝZA HOSPODAŘENÍ SKUPINY ČEZ ©NFPK 2022

V únoru 2021 byl snížen základní kapitál společnosti Škody Praha o 300 milionů korun. Tyto prostředky byly podle plánu použity k úhradě části splátek ÚJV Řež společnosti ČEZ. Nasvědčuje to tomu, že nákup Škody Praha měl pro ÚJV Řež nejcitelnější význam z hlediska zisku finanční hotovosti vázané ve společnosti. Na druhé straně však firma získala prodělečnou Škodu Praha a přišla o dobře hospodařící a ziskovou ÚAM Brno, s.r.o.

Optimisticky připravený odhad kupní ceny Škoda Praha navíc způsobil negativní rozdíl, který navzdory oslabení hospodářského potenciálu ÚJV Řež donutil firmu za obchod, o jehož výhodnosti lze polemizovat, dopláct stovky milionů korun, už v rámci transakce samotné.

4. Rizika a dopady

Jak vyplývá z výše popsaných okolností nákupu Škody Praha společností ÚJV Řež, celý proces vzbuzuje několik otázek a pochybností.

Po analýze toho, co se událo a parametrů transakce, je možné definovat několik problematických oblastí, které už nyní ukazují na netransparentní hospodaření struktur státem většinově vlastněných společností v rámci Skupiny ČEZ.

V první řadě, Škoda Praha a její výsledky, naznačují její nesprávné manažerské vedení v předešlých letech, a to jak v exekutivních tak dozorových orgánech.

Za špatné výsledky firmy management nevyvodil žádnou odpovědnost. Naopak, proces navozuje dojem, že neúspěšní manažeři, kteří vedli ztrátovou prodávanou

firmu, plynule přešli do vrcholového vedení společnosti ÚJV Řež, která Škodu Praha koupila.

✖ Neprůhledné personálie

Pochybnosti vzbuzuje také postup manažerů, kteří připravovali na straně prodávajícího klíčový dokument pro určení kupní ceny Škoda Praha – byznys plán – a následně na straně kupujícího dané podklady schvalovali.

Diskutabilní je také fakt, že kupující strana – ÚJV Řež – postupovala při určení kupní ceny, u dvou případů ve stejnou dobu odlišnou metodikou.

Personální politika Skupiny ČEZ a ÚJV Řež jeví známky netransparentnosti. Personální obměny v představenstvu ÚJV Řež v době přípravy a schvalování transakce působí dojmem, že odpůrci transakce byli nahrazeni manažery ochotnými transakci schválit.

✖ Finanční ztráta státem řízených podniků

ÚJV Řež je prostřednictvím ČEZ většinově vlastněná státem. Nevýhodná transakce pro ÚJV Řež, ale také pro samotnou ČEZ, tak může na konci dne poškodit daňové poplatníky. Situace, kdy byl nakoupený kapitál Škody Praha použitý na splátku části pravděpodobně uměle nadhodnocené kupní ceny transakce, vyvolává otázku, zda nedošlo k přímé ztrátě, u státem většinově ovládané společnosti.

Problematický je zároveň zdánlivě chaotický, neprůhledný a obecně netransparentní postup státem ovládaných firem. Komplikované schéma a neveřejný charakter interních postupů v mnohých bodech znemožňují vnější veřejnou kontrolu hospodaření státem ovládaných firem ze struktury Skupiny ČEZ a firem, ve kterých má většinový podíl.

✖ Klíčové projekty s rizikem

Skupina ČEZ, stejně jako ÚJV Řež, jsou strategickými podniky, které mají na starosti klíčové projekty české energetiky, včetně přípravy výstavby nových jaderných zdrojů. **V případě, že dojde k nevýhodným transakcím a následným komplikacím v ÚJV Řež, může dojít k problémům ve strategických plánech koncových firem. Vyvolává to zároveň rizika pro zhotovitele ústředních projektů české energetické infrastruktury.**

Rizikem je také kumulování ztrát podniku Škoda Praha, které bude muset hradit ÚJV Řež. Škoda Praha během let, kdy hromadila ztráty, přišla také o konkurenceschopnost při získávání nových zakázek. Mimo jiné přišla o řadu odborných zaměstnanců na klíčových pozicích. **Situace tak vyvolává riziko, že ÚJV Řež bude muset generovat umělé a nevýhodné projekty, které bude zadávat Škodě Praha, v zájmu toho, aby firma nadále přežívala, ačkoli to pro ÚJV Řež nebude výhodné.**

✖ Umělá kapitalizace zakázkami

Škoda Praha se dle zveřejněných informací má zabývat např. vývojem vodíkových technologií nebo fotovoltaiky. Od transakce však pracuje ve významném rozsahu na projektech, které patří k vedlejším dlouhodobým plánům ÚJV Řež.

Škoda Praha dostala bez výběrového řízení zakázku na generální dodávku rekonstrukce rozsáhlého technologického objektu v areálu ÚJV Řež – budovy číslo 250. Ta slouží vědecko-výzkumné a technické podpoře jaderných provozů. **Zakázka v objektu, ve kterém se nachází radioaktivní materiály, je riziková z bezpečnostního hlediska i z hlediska hrozících víceprací. Partner, který bude na projektu pracovat nekvalitně, způsobí ÚJV Řež kumulaci ztrát a zpoždění dodávek a ovlivní i další plánované aktivity ÚJV Řež.** Současný plán počítá s dodávkou finální modernizace, realizované ve dvou fázích do roku 2025.

✖ Riziko opakování modusu operandi

Z hlediska Skupiny ČEZ existuje další riziko – a to možnost, že nastane podobný proces, kdy problematického dodavatele přijme v zájmu zachování do svých struktur s akceptací ztrát. O opakování taktiky se polemizuje v souvislosti se sporem mezi společnostmi ČEZ a Škoda JS v kauze “svary”. V ní šlo o zfalšované rentgenové snímky svarů potrubí jaderné elektrárny Dukovany, které v roce 2015 způsobily několikeré odstavení dvou ze čtyř jejích bloků. Technici totiž měli pořizovat rentgenové snímky svarů ze tří stran, práci si však ulehčili tak, že pořídili jen jeden snímek a ten do kontrolního protokolu přiložili třikrát. Na tento šlendrián se přišlo v okamžiku, kdy jedním z údajně rentgenovaných svarů začala protékat voda. **V roce 2016 podal ČEZ žalobu na náhradu škody, na již zmíněnou Škodu JS, ve výši 611 milionů korun, v roce 2020 škodu navýšil na 2,76 miliardy korun.**

Při vyšetřování kauzy se přišlo na to, že falšování kontrol bylo v Dukovanech probíhalo u kontrol běžně a od jejich začátku. Vzhledem k tomu, že se většinou jednalo již o promlčené činy, byl nakonec v trestním řízení obžalovaný jen jeden technik firmy Tediko, která rentgeny svarů pro Škodu JS prováděla. Za zfalšování kontroly čtyř svarů z března 2012 mu hrozil trest až 8 let. Škoda, kterou způsobil, a kterou vyčíslil soudní znalec, činila v tomto jednom případě 15,3 milionu korun. Vzhledem k tomu, že však technik dospěl k dohodě se žalobcem a přiznal vinu, byl nakonec odsouzen po 40 minutách soudu k osmnáctiměsíční podmínce a tříletému zákazu činnosti. Ten však byl pouze symbolický, protože technik již před začátkem soudního řízení odešel v 63 letech do důchodu.

S požadavkem náhrady škody odkázal soud ČEZ do civilního řízení s tím, že ČEZ musí žalovat technika zaměstnavatele. Kontrolu však ČEZ objednával od Škody JS (firma Tediko byl její subdodavatel) a tu ČEZ žaloval o náhradu škody již od roku 2016 a požadoval po ní výše zmíněné, řádově vyšší částky.

Případ se pravděpodobně stále řeší u Městského soudu v Plzni. Ten sice nařídil několik jednání, ale dosud žádné neproběhlo, protože se firmy rozhodly řešit věc smírně a zahájily jednání o mimosoudním vyrovnání. Z výroční zprávy Škody JS z roku 2020 vyplývá, že od roku 2018 proběhla řada jednání o mimosoudním vyrovnání, ale žádné nevedlo k výsledku. **Podle Hospodářských novin navíc Škoda JS o náhradě škody ani neuvažuje. V příloze výroční zprávy z roku 2020 se totiž mimo jiné konstatuje: „Společnost opětovně odmítla uplatněný nárok v plném rozsahu jako neoprávněný. Pro svoji obranu má relevantní právní argumenty.“**

5. Trestněprávní rovina a veřejná kontrola

Z výše uvedeného vyplývá podezření z porušení povinností při správě cizího majetku představenstvem ÚJV Řež. Další okolnosti a detaily k této transakci se budeme snažit z dostupných zdrojů zjistit jako podklad pro vyvození odpovědnosti a možnost zamezení obdobným praktikám do budoucna.

Veřejná kontrola je díky skrytým bodům transakce omezena až nemožná. Rozhodující kontrolní roli by tedy měla hrát dozorčí rada ČEZ, která však z veřejně dostupných informací žádnou kontrolní činnost nevykazuje.

Uvedená fakta ukazují, že je žádoucí, aby hospodaření Skupiny ČEZ a na něj navázaných podniků, podléhaly podstatně větší kontrole. U budoucích věcí by tomu měla pomoci novela zákona o svobodném přístupu k informacím, schválená v Poslanecké sněmovně v červnu 2022. Je však otázkou, jaké kauzy budou představovat výjimku, kterou novela předpokládá, pro informace ovlivňující kritickou infrastrukturu a postavení firem na trhu.

Zároveň je však třeba se zaměřit i na kauzy minulé, které svým rozsahem a významem ovlivňují hospodaření Skupiny ČEZ v letech nynějších. Ty totiž mohou komplikovat hospodaření většinově státem vlastněné Skupiny ČEZ i v budoucnu. Vzhledem ke strategickému významu této společnosti je to, nejen vzhledem k současné energetické krizi, nanejvýš žádoucí.

Zdroje

1. Analýza ÚMV, Michal Kořan a kol. Česká zahraniční politika v roce 2015
2. Účetní závěrky Škoda Praha a ÚJV Řež
3. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-cesky-jaderny-vyzku-m-zcasti-vlastni-rusove-vlada-chysta-opatreni-191274>
4. <https://cesky.radio.cz/cez-a-skoda-praha-jednaji-o-penale-600-mil-soud-neni-vyloucen-8538708>
5. <https://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/cez-pripravuje-zalobu-na-skodu-js-kvuli-uslemu-zisku-jde-o-miliardy-1325005>
6. <https://www.cez.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/cez-a-skoda-praha-se-do-hodly-na-reseni-sporu-51477/index.shtml>
7. <https://www.kurzy.cz/zpravy/55564-skoda-praha-ocekava-dohodu-s-cez-o-platbe-za-temelin/>
8. <https://ekonomickydenik.cz/kauza-skoda-js-strategicky-cenny-podnik-z-jaderneho-prumyslu-ma-stale-ruskeho-vlastnika/>
9. <https://www.cez.cz/cs/pro-investory/informacni-povinnost/tiskova-zprava-cez-obnovi-elektrarny-v-tusimicich-a-prunerove-nove-chce-postavit-v-ledvicich-a-poceradech-66820>
10. <https://www.cez.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/skoda-praha-podepsala-smlouvy-na-vystavbu-uhelne-elektrarny-pljevlja-v-cerne-hore-44430>
11. <https://byznys.hn.cz/c1-66002190-skoda-praha-prisla-o-zakazku-za-9-5-miliardy-v-cerne-hore-cez-premysli-zda-firmu-neproda>
12. <https://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/cez-balkan-odpiskal-pri-lezitosti-bude-hledat-uz-jen-blizko-ceska-1090521>
13. <https://biztweet.eu/article/918?cez-ma-balkanskeho-dobrodruzstvi-dost-projekt-v-kosovu-nechce-a-miri-do-nemecka=>
14. <https://oenergetice.cz/jaderne-elektrarny/mladek-vidi-nadejne-partnery-v-rosatomu-a-korejskem-kepcu>
15. https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/statni-podil-ve-skode-praha-ziska-cez.A050217_091020_ekoakcie_maf
16. <https://www.cez.cz/cs/pro-investory/informacni-povinnost/cez-nabidne-odkup-akcii-skody-praha-66858>
17. <https://archiv.hn.cz/c1-67023310-miliardova-skoda-pri-falsovani-kontrol-v-dukovanech-skoncila-podminkou-pro-radoveho-technika>
18. Portál www.justice.cz
19. Vrchní státní zastupitelství v Praze
20. Národní centrála proti organizovanému zločinu